51ste jaar. — Nr 142.

Zaterdag, 26 November 1904.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :
Drie maal per week : 6 fr. per jaar
Twee „ „ 5 „
Een „ „ 4 „
Een blad afzonderlijk 10 centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen : 15 centiemen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : 1 frank den drukregel.

en schrijft in te Tongeren bij V. VALÉE, uitgever en eigenaar van blad.
De POSTRIJDER verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.
Enkele toezendingen van brieven, geld en aankondigingen moeten franco gezonden worden aan den uitgever, Groote Markt, te Tongeren.

De personen die een ABONNEMENT nemen aan den *Postrijder* voor het jaar 1905, zullen het bij **kosteloos** ontvangen, van den dag af hunner inschrijving tot aanstaande Nieuwjaar.

TONGEREN, DEN 26 NOVEMBER 1904.

—oOo—

MAN ALLES WAT.

Onze landbouwers weten dat over eenige maanden nog de muilplaag de hellen besmette. Die plaag was gekomen in Holland door de grensen te openen, om eenige pleziere te doen aan zekere fokkenaars van vetbeesten en slachters. Nu, dank aan de maatregelen genomen en sedert eenige jaren door 't katholiek ministerie, is de muilplaag gansch uit 's land verdwenen.

Waren de liberalen meester geweest, zij stonden de grenzen open en de hellen onzer brave landbouwers waren vernield door de muilplaag.

* *

Niets is er ter wereld waar de liberalen meer behagen in scheppen dan in aanklagen van de schandalen der onafhankelijke zedeleer.

Waarom feiten of dadzaken aanklagen die de geuze zedeleer toelaat ? Als wat de liberale schrijvelaars altijd uit 't toog verliezen, is dat een opsteller van *Réforme* de wetselijkste aanslagen verettigde en verdedigde. Wat min schijnheiligheid zou aan vele blauwen wat meer passen.

* *

Ge weet dat de liberalen gaan manifesteeren zijn naar Brussel over veertien dagen. De liberale gazetten kwamen niet overeen over het getal manifestanten. De eene spraken van 25 duizend, de andere van 30, ja van 50 en tot 70 duizend !

Eene liberale maatschappij *Les Marsouins* had de toelating bekomen geldombalingen tijdens den stoet en 't blinket de mogen doen.

En als men nu te zaam bracht wat er werd vergaard, kwam men tot de colossale som van 214 fr. 15 centiemen !

Met zoo veel duizend man, allen even gereed om goed en bloed voor de blauwe zaak op te offeren, tot den ongeloofelijken uitslag komen van nog op verre na geen centje per kop !

En 't is in Tongeren alleen, niet dat de liberalen van geven niet gebersten zijn !

* *

't Schijnt dat tijdens de parlementaire vacantie, de doctrinairen een voorrad anti-clerikalen geest hebben opgedaan.

Zeer beteekenisvol is hunne houding bij de bespreking der wijzigingen, voorgesteld aan de procedeur, in zake van echtscheiding.

Rechterlijke argumenten hebben zij niet ; maar in hunne relevaringen kan men gewaar worden dat zij hoofdzakelijk den weg traeten te vergemakkelijken voor de echtgenooten, die willen scheiden.

Spreek hun niet van de onrustbarende toen me van de echtscheidingen in 1830 had men er slechts 4 voor heel België en in 1901 hebben de rechtbanken er 8.4 uitgesproken ; spreek hun niet van het gevaar dat er bestaat, in het prijsgeven der bestendigheid van de familie aan eene gril of aan eene schuldige drift ; poog niet ze meteelijden in te bezemen voor de kinderen, wier ouders zich laten scheiden ; al die overwegingen hebben op die groote geesten niet het minste vat. Zij zijn aanhangers van de echtscheiding, zij prijzen ze als eene weldaad, als eene vooruitgang en waarom ?

Enkel en alleen uit geest van anti-katholicism, om de Kerk te bestrijden, die de onverbreekbaarheid van het christelijk huwelijk uitroept.

Binnen eenige weken, wanneer men de kwestie der Zondagrust zal besproken, zullen wij de zelfde verschijnsels zien.

Al de doctrinairen zullen tegen het ontwerp stemmen, omdat de aangeduide rustdag de Zondag is. Zouden wij hetzelfde verzet zien, indien er kwestie was van eene bevestiging van den sabbat der joden of van Maandagrust ?

Wij betwijfelen het.

De Fransche Jacobijnen hadden om dergelijke redenen de week van tien dagen uitgevonden en den Zondag vervangen door den decadi.

Bij ons verdedigt citoyen Janson den wekelijkschen rustdag, zonder er aan te denken dat ook de week eene klerikale instelling is.

Een bewijs te meer dat manie van verwereldlijking ook al niets anders is in den grond, dan eene monomanie, de toestand van eenen geest, die gebroken heeft met de logiek en den gezonden zin.

75e verjaring van 's lands onafhankelijkheid.

Wij ontvangen het vertoog der beweegreden van het wetsontwerp, waardoor een crediet van 3 millioen wordt gevraagd tot viering van den 75e verjaardag van 's lands onafhankelijkheid.

De minister herinnert in dit vertoog hoe België deze vijf-en-zeventig laatste jaren vooruitgegaan is.

Hij spreekt ook van den bloeienden toestand onzer steden, van de spoorwegen, kanalen, wegen van allen aard die ons land doorkruisen, van onze nijverheid en onzen handel die alle verwachtingen te boven gingen. Onze bevolking steeg van 3,785,814 inwoners in 1831 tot 7 millioen in 1905.

Het getal kinderen in de scholen groeit gedurig aan. In 1857 telden onze lagere scholen 499,628 kinderen, nu zijn er 793,910. Onze hoogescholen tellen nu 5,265 studenten tegen 1,071 in 1830.

In 1846 telde men in de nijverheidsgestichten 420,000 bazen en werklieden, in 1896 steeg dit cijfer tot 1,102,244 personen.

In 1835 leverden onze mijnen 2,000,000 ton kolen, eene waarde vertegenwoordigend van 25 millioen fr., in 1900 bedroegen deze cijfers 23,500,000 ton en eene waarde van 458 millioen franks.

Onze handel ging ook buitengewoon snel vooruit. Onze invoerhandel die in 1835 199 millioen fr. bedroeg, beliep in 1900 tot 3,594 millioen. Onze uitvoerhandel steeg van 160 tot 3,297 millioen.

Sinds 1830 werden meer dan 3 milliard besteed aan het onderwijs, aan de werken van algemeen belang en aan de verbetering van goedkoope bewerktuiging van het land.

In een woord : landbouw, handel, nijverheid van allen aard, ijzerenwegen, alles ging in ons land op verbazende wijze vooruit.

3 millioen fr. zullen besteed worden voor de feesten van toekomend jaar.

Het programma der nationale feesten zal omvatten : Een Te Deum, een vaderlandsch feest, banket der burgemeesters, historische stoet, groote prijskampen van allen aard, arbeidsfeest, geschiedkundige optocht, steekspel, tentoonstellingen, enz.

De kosten voor verlichting, vuurwerk, versiering der straten, triomfbogen, dramatische vertooningen, festivals, schermers- en gymnastieke feesten, het slaan van herinneringsmedailles, enz. enz. zullen ook moeten voorzien worden.

Dit alles betreft de hoofdstad, maar zooals in 1880 zal de regeering ook moeten tusschenkomen in de kosten der feesten gegeven in de hoofdplaatsen der 9 provinciën, aan de provinciale raden de zorg overlatend, toelagen te verleenen aan de andere gemeenten.

De feesten door ieder bijzonder comiteit ingericht, zullen door de nationale commissie alsook door de regeering onderzocht worden, om het algemeen program te vollendigen. Hierin is natuurlijk de tentoonstelling van Luik begrepen, waarvoor de noodige geldmiddelen het voorwerp van eene afzonderlijke toekenning zullen uitmaken.

De regeering hoopt te kunnen rekenen op de vaderlandsche medewerking der Wetgevende Kamers, ten einde aan de feesten van 1905 den noodigen luister te kunnen geven.

De Vos en de Ezel.

« Een paard is toch een zeer schoon dier,
Heer Ezel, » sprak de vos.
— Zoo sta ik reeds een zeer schoon dier,
Beschouwend 't bruintje daar. O ! wat een ros.
Ik zie het nooit genoeg. Flink sprong het daar nog even
In 't gras rondom. In heel mijn leven
Heb ik niets schooner gezien. Och !
Blijf nog een wijltje. Zie toch,
Wat sprongen — » — « Waarom, » sprak 't nijdig dier.
— « Om bokke-sprongen 't aanschouwen hier,
Dat ware wel de moeite waard,
Ik spring zoo goed als het beste paard » —
— « O ! wat een wonder ; dat is kras,
Gij zulke sprongen maken ! » —
De ezel sprong. De vos wierp zich in 't gras.
Zijn lach klonk luid uit volle kaken.

E. M.

Naar het Duitsch van Lichtwer.

Weldoen geeft geluk.

Zoo dacht men vroeger algemeen : tegenwoordig schijnt men zoo vast niet meer aan de waarheid te gelooven, en wel om reden, dat de geest van onzen tijd alleen het lichamelijke en stoffelijke beoogt, en alzoo de zelfzucht bevordert die groote vijand is van weldoen, en voor eigen persoonlijk genot, alleen zorgt.

Weldoen nogtans, verrijkt niet, alsof na gedane weldaad, dadelijk de geldstukken in de handen vallen, want op die voorwaarde zouden de grootste gierigaards de edelmoedigste weldoeners worden.

Maar wie weldaden uitdeelt, heeft een edel hert en dat is reeds een rijke schat, een kostbaar bezit.

Hij weet den nood en de behoefte naar weerde te schatten, hij weet over de weerde van geld te oordeelen, en dat is een groote kunst, een aanzienlijk voordeel.

Maar als we daarbij christenen zijn, dan zijn 't hoogere beweegredenen, die ons hij 't weldoen geleiden. Dan voeren wij het goddelijk bevel uit van de naakten te kleeden, den hongerige te spijzen en de dorstigen te laven, omdat hij onzen naasten is die wij moeten beminnen als ons zelven. En zijn we dan nog overtuigd dat de aalmoes honderdvoudige belooning zal verwerven, dan steunen wij bovendien op eene goddelijke belofte.

Wie van ons kent niet een of ander die door overdaad of spel of drank ten onder ging en tot bedelarij veroordeeld werd ; maar wie kan iemand noemen die door aalmoezen geven verarmd is ?

Is de dagelijksche ondervinding daar niet om te getuigen dat de weldadige menschen in hunne ondernemingen geluk hebben. De zegen van den arme, zijn eenvoudig « God loone het u », heeft ze nooit tot ellende maar wel tot weelde gebracht.

En vrage men : Wie moet er wel doen ?

Van rijken en bemiddelden spreekt het van zelf, ofschoon zij juist, helaas !, dat dikwijls niet « van zelf sprekend » vinden.

Maar de minder bemiddelden mogen hier ook meêdoen. Wat wordt er menig geld voor plezier uitgegeven en voor eigen genot dat nog nadeelig aan de gezondheid is.

En als 't soms wezen zou dat uwe stille weldaad, in de avondduisternis gedaan, geene enkelen getuige heeft, en wanneer zelfs degenen wien gij weldoet, u niet kennen, ga dan in stille huiswaarts, en geniet dan, gij alleen in uw gelukkig hart, den zoeten voorsmaak dien de eigenaar van de wereld u reeds tot belooning schenkt ; hoevaal wees Hem dankbaar dat gij voor een enkel oogenblik hebt mogen gebruik maken van eenig allergeringste zijner goederen tot uw eigen geluk en dat uws broeders.

STADS- en PROVINCIENIEUWS.

Paardenmarkt te Tongeren, DONDERDAG 15 DECEMBER.

Op de Markt van Tongeren van donderdag waren te koop gesteld : 258 koeien en kalveren, 221 vette varkens en 1581 magere varkens, 8 schapen.

Apotheek. — Zondagsrust.
ZONDAG 27e NOVEMBER zal de Apotheek van
M. BROEDERS
alleen open blijven, van 12 uren 's middags tot 12 uren 's nachts, voor de dringende noodwendigheden.

Bij den *Postrijder* van heden behoort een BIJVOEGSEL.

Komt te verschijnen en is te koop in den boekhandel COLLÉE Groote Markt te Tongeren :
Men lèste jonge broek
Teungers liëche
woorden en muziek van M. Jaminé.
PRIJS : 1 FR.

ASSOCIATIE VAN HET H. SACRAMENT EN HET WERK DER ARME KERKEN. — Vrijdag, 2 Decem. om 5 1/2, lof en fransch sermoon in O. L. Vr. kerk. — Aanbidding van 2 tot 6 ure.

GENOOTSCHAP VAN DEN H. VINCENTIUS A PAULO. — Aanbidding van den eersten vrijdag der maand, den 2 December aanstaande in Onze-Lieve-Vrouw Kerk, van 2 tot 6 ure.
Om half zes, Lof en fransch sermoon.

Volksbond St-Maternus.

Het Vlaamsch Avondfeest, verleden zondag in den *Volksbond St-Maternus* door de « Ster der toekomst » gegeven, is zeer wel gelukt en heeft ieders verwachting overtroffen.

De ruime zaal was eivol en de laatkomers moesten, spijts genoeg, naar huis terugkeeren. Ook ziet eenieder veel te goed in, dat het van groote noodzakelijkheid is, dat voor onze werklieden een ruimer en luchtiger lokaal gezorgd wordt, zooveel te meer, daar de « Ster der Toekomst » de volksgunst geniet en voortaan dikwijlder nog zal gevraagd worden, om dergelijke of beter, meer uitgebreide feestavonden in te richten.

Onze jonge tooneellieflhebbers hadden nochtans niet veel geruchtmakende spektakels, slechts een zevental kluchtige stukjes voor zang of voordracht en aangename tuschenpoosjes voor piano.

Maar dit alles was zoo vol luim en geest en zoo goed voorgedragen, dat het de algemeene goedkeuring wegdroeg. Onze tooneellieflhebbers werden telkenmale geestdriftig door de talrijke toehoorders toegejuicht en meermalen teruggeroepen. Zelden vermaakten zich onze werklieden en familie zoo hartelijk en zoo goed. Ook is eenieder de uitvoerders van dit lieve feestje van harte dankbaar.

Wij wenschen de leden van de « Ster der Toekomst » hartelijk proficiat over de vorderingen die zij op tooneelkundig gebied hebben gemaakt. Wij drukken tevens den wensch uit, dat zij steeds mogen voortgaan op den ingeslagen weg, en dat wij dikwijls nog het genoegen mogen hebben zulke aangename avondstonden door te brengen.

—o— Ter gelegenheid van het jaarlijksch feest van O. L. Vrouw Onbevlekt, patrones van het « Werk der Retraiten », zal de « Ster der Toekomst » op zondag 4 December ten 5 ure 's avonds in de zaal der Concordia, twee blijspelen opvoeren :
1. Gendarm en dief.
2. Dieven in huis !

X.

Groote bijval voor het schitterend **liefdadigheidsconcert,** verleden zondag in de ruime zaal der Concordia gegeven, ten voordeele van het zoo verdienstelijk werk der Damen der Barmhartigheid.

De liefhebbers-kunstenaars die zich met het uitvoeren van het zoowel samengesteld programma hadden willen belasten, hebben eenen overvloedigen oogst van welverdiende toejuichingen ingezameld.

In naam der armen bedanken wij ze hartelijk.

De opbrengst is belangrijk geweest. Zij zal aan de zoo verkleedde Damen van het Werk der Barmhartigheid toelaten, in ruime mate, hunne beschermelingen bij te staan, tijdens het aanstaande gure jaargetijd.

Nogmaals, in naam der armen, dank !

Zangkoor der H. Familie. — Ter gelegenheid van Ste-Cecilia en van het Veertigurengebed, zal het zangkoor der H. Familie op morgen zondag uitvoeren *de plechtige mis* voor koor en orkest, van dom Lorenzo Perosi.

De DOCTOR J. BRAHY, heelkundigetandmeester, heeft zijn kabinet overgebracht Fabrystraat 34, Luik, neffens de Guillemins.

Hasselt. — DE DIEVEN DER OMSTREKEN THANS IN KLEM. — Talrijk werden de diefstallen in de omstreken begaan. Ook werd er dan gewaakt, in geen huis waar iets te pikken was of er werden voorzorgen genomen.

Zoo hoorde B., jongman, te Zonhoven, 's nachts eene ruit verbrijzeld ten gronde vallen. Hij ontwaakte en zag eenen man die hem dreigde met eenen schoenmakershamer die op het venster lag. B., sprong zijn bed uit, greep een draaipistool en loste een schot op den dief. Deze, getroffen, slaakte een kreet en verdween.

In zijne dolle vlucht liep hij tegen den ijzerdraad van een hoenderhok en viel neder. B., loste nog een paar schoten ditmaal in de lucht.

's Anderdaags bemerkten de gendarmen van Hasselt langs het hoenderhok voetstappen van schoenen en klompen, benevens bloedvlekken tot op 15 meters afstand ongeveer der woning van B.

Het onderzoek gaat voort want de schelm is nog gaan vliegen.

De E. heer Maris, kapelaan te Cortessem, ontwaakte donderdag nacht door een gerucht dat uit zijne keuken opsteeg. Hij stond op en daalde kloekmoedig de trappen af. Onder in zijne woning greep hij met eene buitengewone kloekmoedigheid eenen dief bij den kraag die eene lade doorsnuffelde.

De E. H. Maris bracht hem naar de gendarmerie op ongeveer eene halve uur afstands. De dief werd aangehouden, is naar de gendarmerie van Hasselt en van daar naar de gevangenis van Tongeren overgesteuurd.

— CORTESSEM. — DRAMATISCHE AANHOUDING. — *Nadere inlichtingen.* — Nopens de aanhouding gedaan door E. H. Maris, Kapelaan moeten wij melden dat ze geschiedde buiten op de straat. Ziehier hoe de zaak toeging.

De E. H. Kapelaan vreesde sinds eenigen tijd de dieven die de omstreken onveilig maakten. Hij sliep dan slechts met half oog, en stond dikwijls 's nachts op. Zoo deed hij in den nacht van woensdag op donderdag rond een uur andermaal een toertje rond zijne woning.

Hij was gewapend met geweer en draaipistool. Opeens bemerkte hij tegen eene pomp een menschelijke gedaante. Hij treedt er op doch de gast kiest het hazenpad. Vol argwaan snelde de moedige priester hem na en greep den man bij de lurven. Daar stonden zij beiden tegenover elkander.

De vreemdeling — want hij had eenen Duitschen tongval — stotterde leugen op leugen. Dan riep de E. H. Maris om hulp, en geburen door het gerucht gewekt, stroomden toe. Op bewering van personen die verklaarden denzelfden man verscheidene malen 's avonds te hebben zien rondsleuteren, besloot men eenparig den onbekenden naar de gendarmerie te leiden, die op een uur afstand ligt.

Van kop tot teen gewapend trokken dan de boeren met hunnen kapelaan ter gendarmerie. In hun midden stapte de verdachte vreemdeling. Nieuwsgierige hoofden — dit is te denken — vertoonden zich aan vele huizen tijdens den nachtelijken doortocht.

Aan de gendarmen verklaarde de verdachte persoon zich naar Hasselt te hebben willen begeven om zijnen zoon te komen bezoeken. Het bleek echter spoedig dat hij geenen zoon had. Daarom voerden de gendarmen van Hasselt hem naar 't gevang van Tongeren.

Een ernstig onderzoek zal geopend worden.

Maeseyck. — EERLIJKE DAAD. — De heer Math. Brauns, machinist op den trein, vond eene brieventasch, bevattende 1000 fr., die toebehoorde aan Mad. V., te Eelen. De eerlijke trambediende haastte zich de vondst aan de eigenaarster terug te bezorgen.

—o— Eene schoone verzameling van Hollandsche koeienverden het land binnengebracht en in de karantijnstallen geplaatst. Zij waren ten getalle van 171 stuks.

—o— VELODIEFSTAL. — Een heer van Roermond liet bij een bezoek dat hij deed, zijn vélo voor de deur van het klooster der Eerw. Ursellinnen staan. Toen hij wilde huiswaarts keeren, bevond hij tot zijn schrik dat zijn rijwiel verdwenen was. De dief werd echter te Kinroy gevat, alwaar hij het voertuig voor een spotprijs te koop aanbood, en in den amigo opgesloten.

BREE. — Verleden dinsdag tegen den avond keerde de dochter van de We Coestjes, van Bree, huiswaarts. Gekomen omtrent het gemeentebosch werd zij aangevallen door vier jongens die haar een koord om den hals wrongen en in eene gracht sleurden. Gelukkig werd zij op 't zelfde oogenblik, uit dien naren toestand gered, door een man en eene vrouw, die er voorbij gingen, zoodat het meisje er enkel met den schrik is van afgekomen. Het schijnt dat de daders van dien laffen aanval gekend zijn ; ook is een onderzoek ingesteld.

Maeseyck-Aldeneyck. — DE STEENKOOLBORING. — De boringen welke in 't gehucht plaats hebben, zijn gestaakt. Van 't begin reeds hadden de aannemers met vele moeilijkheden te kampen. Het overvloedige water verhinderde hunne werking en de schier ondoordringbare houtlagen, belemmerden den vooruitgang. Thans was men gekomen op eene diepte van 170 meters, toen men geene hoegenaamde vorderingen meer maakte, en men besloot de buizen uit de diepte te trekken. Men bevond alzoo dat de onderste buis letterlijk gebogen was op eene ondoordringbare rots. Men heeft besloten de werkingen te hernemen op eene andere plaats, waar men hoopt tot betere uitslagen te komen, want men is zeker, na eenigen tijd, alhier steenkoollagen te ontdekken.

Nergens, schijnt het, vond men bepaaldere voorteekens. Wij hopen het !

OFFICIEELE AKTEN.

De volgende subsidiën zijn verleend in de provincie Limburg :

Fr. 121,84 aan de gemeente Brouckom, voor de aan de pastorij aldaar uitgevoerde herstellingswerken ;

Fr. 1,445 aan de fabriek der kerk te Cauille, voor de herstelling aan de kerk.

Fr. 270,91 aan de fabriek der kerk te Brée, voor het plaatsen van twee geschilderde ramen in de kerk ;

Fr. 872,23 aan de fabriek der kerk te Lommel, voor het plaatsen van een predikstoel in de kerk ;

Fr. 109,57 aan de fabriek der kerk te Opitter, voor de beeldhouwerken ;

Fr. 344,45 aan de fabriek der kerk te Peer, voor het plaatsen van een zijaltaar in de kerk.

DOCTOR GEORGES DUCULOT, ziekten van den mond en van de tanden.
Gebitten, rechtbuiging der tanden, enz.
Sint-Jansplaats 3 Luik.

GODSDIENSTIG NIEUWS.

Vereering der H. Barbara in de kerk van Hex.

Zondag 4 Dec. feest van STE-BARBARA. 1ste Mis om 7, plechtige Hoogmis om 10 uren. Lof om half drie.

Onder de Missen, sermoon door een E. P. Minderbroeder.

Donderdag 8 Dec., feest der Onbevlekte Ontvangenis en Zondag 11 Dec., de Missen om 7 en 9 uren.

N. B. — De pelgrims gelieven op te merken dat de Hoogmis op donderdag 8 en zondag 11 Dec. begint, *te 9 ure*, en niet te 10 ure.

VAN MISSTAP TOT MISSTAP.

18de VERVOLG.

Marqueray sloeg hem angstig gadeg. Vermoedelijk wist hij iets van de macht, waarover Lamond kon beschikken, en vreesde hij de uitwerking wanneer het vuur geopend zoude worden.

— Ik wil niet beklaagd worden, mijne heeren, ging Harry voort op beschaafden toon, waardoor hij den indruk van zooeven goed maakte. Ik draag zelf van alles de schuld. Ik heb misstap op misstap begaan — en erger ; ik zal daarom kalm de gevolgen dragen en geen poging doen om het geld terug te krijgen. Maar ik vertel u dit alles, en ik vraag u vergeving omdat ik u met mijne eigene zaken ben lastig gevallen, ik vertel u dit, omdat voor dezen man geen plaats meer is in deze club, noch in eenige andere fatsoenlijke vereeniging. Hij is een schurk, een gemeene schurk. Hij moet in geheel Indië bekend worden gemaakt....

Hij keerde zich om en zag Lamond met flikkerende oogen aan, bijna ademloos na zijne langdurige rede. Phillip Lamond stond onbewegelijk, schijnbaar onverschillig ; maar de aders van zijnen hals waren gezwollen, terwijl zijne kaakspieren zich zenuwachtig bewogen in de holle wangen, en hij Harry's blik met vastberadenheid opving.

— En ik, zegde hij, zoo dat Harry en een of twee der omstanders hem konden verstaan, zal zorgen dat gij voor eenen krijgsraad komt.

Het scheen dat Marqueray de woorden toch verstaan of van de dunne bloedlooze lippen gelezen had, want hij verliet zijnen wachtpost aan de deur en kwam naderbij.

Harry had alles gezegd wat hij had willen zeggen en was op weg naar de deur, toen Lamond zijne stem verhief.

— Nu is de beurt aan mij, zegde deze, en te midden van de doodsche stilte, die in het vertrek heerschte, waren zijne woorden tot in den versten hoek verstaanbaar, ofschoon hij met vrij zachte stem sprak. Nu kapitein Wylam er de voorkeur aan schijnt te geven particuliere zaken in het publiek te behandelen, is het niet meer dan billijk dat ook de tegenpartij gehoord worde... als ik ten minste niet te veel vraag van het geduld....

Hij hield even op en zag met eenen vriendelijken glimlach naar een groep onvriendelijke gezichten, laderdaad, er was er niet een, die de tegenpartij wenschte te hooren.

Geen oogenpaar, dat niet met eene koude afkeurende uitdrukking op het bleeke, berekende gelaat van den spreker gericht was. Want al deze mannen waren officieren en heeren van aanzien, die eene positie bekleedden.

Zij waren allen vóór Harry en tegen Lamond.

— De beschuldigingen, welke tegen mij zijn ingebracht, ging Lamond voort, zijn nauwelijks tegenspraak weerd. Ze zijn ingebladen door verbittering en teleurgestelde begeerlijkheid. Die Hajii Alaraka is nijdig op mij omdat ik in het belang van den zoon van mijnen vriend de administratie van diens landerijen wat al te secuur heb magegaan. Kapitein Wylam trouwde met mijne dochter, met mijne toestemming — dat is waar, maar — die toestemming werd niet van harte gegeven. Welke vader zou geerne zijne dochter tot vrouw geven aan een dronkaard en speler ? Stads zij getrouwd zijn, heb ik hen voortdurend met geld gesteund — maar laat ons daarover zwijgen ; ik heb meer gedaan dan dat, maar ik zie na in dat ik gedwaald heb. Ik heb dien man gespaard, omdat mijne lochter zijne vrouw is, maar ik begrijp nu dat ik het niet had moeten doen. Hij is niet weerdig officier te zijn in Haner Majesteits leger. Ik kan bewijzen dat hij aan plundering deelnam vóór Delhi, nog eer de stad was genomen en gedurende de belegering. Bij het in de lucht vliegen van de moskee, waartoe ik het plan opmaakte, terwijl hij met de eer wegliep, liet hij zijne manschappen in de gevaarlijkste positie en ging zelf de moskee binnen, waar hij eenen schat ontdekte en meenam.

Er heerschte eene onheilspellende stilte in de zaal, want Lamond had slechts bevestigd wat al door geheel Noordelijk Indië geflusterd werd.

De aanwezige leden hadden zich in groepjes gevormd en stonden in eenen halven cirkel te luisteren.

— Gij weet allen, ging Lamond voort, dat hij goed van geld voorzien uit Delhi terugkwam, — 't is nu verdwenen, natuurlijk. Hij was de aanvoerder van de afdeeling, die de moskee in de lucht deed vliegen — ik was niets dan een onbekende burger ; ik had niets te zeggen. Mijne toevallige bekendheid met de omstreken van Delhi stelde ik geheel ter beschikking van de aanvoerders. Ook bij deze gelegenheid trad ik op als gids. Maar zelfs een burger kon zien dat er iets niet in den haak was, en sinds de zaak van die plundering wordt onderzocht, sinds de laatste zittingen van den krijgsraad, heb ik pas begrepen wat er dien nacht is voorgevallen. Die tocht had niet plaats om een militair doel te bereiken, maar om kapitein Henry Wylam te verrijken.

Hij haalde even de schouders op, onverschillig als iemand, die niets meer geeft om de opinie van de wereld, maar alleen doet wat recht en billijk is.

— Hij kan het niet ontkennen, hernam Lamond, maar in den toon, waarop hij dit zegde, klonk eer spijt dan zelfvoldoening.

En inderdaad, Harry stond daar als een beeld van schuld en boete.

Harry was voor het oogenblik onthutst en stond als verstomd voor de jury die hij zelf gekozen had om zijne zaak te rechten.

Hij was van nature driftig, vurig en eerlijk. Het was altijd zijne gewoonte geweest, het hart op de tong te dragen, eene gedachte uit spreken zoodra zij in hem opkwam.

Iets te verbergen stond hem evenzeer tegen, als het hem onmogelijk was. Een voorhavig oordeel, een ondoordacht woord, een plotseling berouw, dáárvan had, helaas, zijn ganseh leven aanevengehangen.

Al wat maar een heimelijken gedachtengang, een verborgen toeleg zweemde, lag buiten zijn karakter — zóó zelfs, dat hij er nauwelijks aan gelooven kon in anderen. Een eerlijke strijd, met open vizier, vond hem altoos klaar — maar voorsteken onder water deinsde hij terug en was hij bang.

Bang was hij ook nu — en hij toonde het. Eene wolk van twijfel trok er over de gezichten daar vóór hem, gelijk eene schaduw over een zonnig veld.... Harry Wylam bang ?

De mogelijkheid was nooit bij iemand opgekomen. En toch, hier stonden zij nu voor het feit.

— Hij kan het niet ontkennen, herhaalde Phillip Lamond.

— Maar anderen kunnen dat wel : zegde eene stem op den achtergrond — en aller oogen richten zich op Frederic Marqueray.

— Gij ! riep Lamond, snel als de slag volgt op het vuur. Gij zijt de hooldgetuige. Gij waart daar vermomd als fakir. De hooldgetuige zijt gij, mijn weerde heer ?

— Dat niets gezien heeft, hernam Marqueray kalm : Want gij hadt mij bewusttoos gemaakt door een slag op het hoofd, van achter.

Lamond wachtte een oogenblik. Dit was een vijand van een harder metaal.

— Mijn getuigenis zou voldoende zijn om hem te doen vonnissen, sprak hij luchtig.

— Uw getuigenis ?

— Ja, mijne getuigenis.

Marqueray kwam wat naderbij. Zijn lang, smal gezicht, gegroefd door de ontzettende vermoeinissen van den veldtocht, trilde zenuwachtig — bij hem het eénige kenteeken van opkomende kwaadheid.

— Man, zegde hij bedaard — als ge verstandig zijt, dan zult ge maken dat ge morgen vroeg aan Indië den rug hebt toegekeerd.

Lamond zag hem aan met eene plotselinge samentrekking van zijne oogen. Zij, die wel eens eenen tiger hadden zien springen, hielden den adem in. Doch Marqueray's oogen bleven gevestigd op die van zijnen tegenstander, terwijl hij een blad papier uit den zak haalde en opensloeg. Het was een stuk inlandsch papier, zeer zacht en lenig.

Marqueray hield het Lamond onder den neus. Hij sprak daarbij snel en zacht eenige woorden in het Tamil — en Phillip Lamond haalde zeer krampachtig den adem in.

— Houd uwe handen uit uwe zakken, zegde Frederic Marqueray, die moordlust las op dit vertrokken gelaat — en ga heen.

En toen Lamond naar de deur ging, draaide Marqueray zich om, steeds nog op zijne hoede, de oogen gevestigd op die magere, ineengeklemde handen.

De deur ging langzaam open. Lamond toefde een oogenblik, met zijne vingers aan den knop, den voet op den dorpel, den rug toegekeerd aan de kamer vol menschen. Hij scheen zich nog even te bezinnen. Toen echter liep hij voort en sloot de deur achter zich. Hij had zijn laatste troef uitgespeeld.

— Arme drommel ! zegde eene stem, zonderling ontroerd. Het was de stem van Harry Wylam.

XXV.

Het slottooneel was zoo plotseling, zoo onverwacht, zoo dramatisch geweest, dat voor een oogenblik de toeschouwers in de zaal sprakeloos stonden, ja, naar het scheen, zelfs tot denken niet in staat. De eerste die geluid gaf, was een hoofdofficier, een zilverharig veteraan, die, evenals Marqueray, bedreven was in vele indische talen. Hij trad op den voorgrond.

— Marqueray, riep hij op eenen toon van gezag, wat hebt ge daar tegen dien man gezegd ? Ik geloof dat ik het recht heb dit te weten.

In elk geval had hij het recht het te vragen hoewel Marqueray de vraag liever elders zou beantwoord hebben.

Alvorens bescheid te geven, begaf hij zich naar de deur en vatte daar post in dezelfde houding, welke hij gedurende de woordenwisseling had ingenomen.

— Ik heb hem gezegd, zegde hij, dat hij een spion was. Ik toonde een plan van de batterijen op de Ridge, dat door hem aan de muiters binnen Delhi was verschaft.

Er rees, zoodals hij voorzien had, een gebrul van woede, en vele der jongeren stormden op de deur los. Doch hij hield hen met uitgestrekte armen terug. Hij was hun meerdere in rang. Niemand dan de generaal zelf kon zijn woord betwisten, en deze had daar blijkbaar geen plan op.

— Neen ! riep Marqueray, laat hem loopen. Wij kunnen het niet bewijzen. Ik heb maanden lang te vergeefs naar een groot bewijs gezocht.

Zij deinsden terug, sommigen met een misnoegd gemompel, anderen met half gesmoorde uitroepen van verbazing en ergenis.

— Bedenkt, zegde Marqueray, den nagel op den kop slaande, — bedenk dat hij eenen Engelschman is ! Niemand weet het behalve wij — en wij doen beter het te vergeten.

— En hoe dan degenen die hem omkochten ? riep er eene driftig. Hoe de muiters binnen Delhi, met wie hij heulde en die hem leenden als een Engelschman ?

— Ik weet wie zij waren. Zij toonden mij zelven de papieren, en ik stool er een van, antwoordde de man die zijn leven gewaagd had voor zijn land. Het papier had hij bij zich, en velen zouden het geerne hebben gezien. Doch hij stak geen hand uit om hunne nieuwsgierigheid te bevredigen.

— Maar die kerels hebben eenvoudig de andere stukken te vertoonen en te zeggen van wien zij ze kregen, dan weet het de heele wereld ! hernam de eerste spreker woedend.

— Dat zullen zij nooit doen. Wij hebben hen allen te Delhi gedood — Wylam en ik en twee soldaten. Er waren er veertig.

Een stilzwijgen volgde op deze afdoende verklaring ; en tegelijkertijd begon men te beseffen wat voor slag van een man men hier vóór zich had. Sommigen ook vermoedden ten deele het offer, dat Frederic Marqueray had gebracht door Phillip Lamond te laten ontsnappen : hoe hij, door de wandaad van dien verrader te dekken met vergetelheid, ook voor zichzelf de plaats, die hem in de geschiedenis als held zou hebben moeten toekomen, vrijwillig had verbeurd.

Hij wierp het goede, dat hij gedaan had, in de schaal tegen Lamond's laagheden, en stelde zich tevreden met het stille bewustzijn, dat hij grootere dingen had volbracht dan velen, wier namen tot op den huidigen dag spreekwoordelijk zijn voor moed en onverschrokkenheid, voortlevende in den mond van elken engelschen schooljongen.

— Ik begrijp niet, zegde een der jongere mannen, hoe het bewijs van zijne schuld ontbreken kan. Gij hebt het papier. Gij kunt toch bewijzen dat het zijn handschrift is ?

— Ja, maar wij kunnen niet bewijzen dat hij